

LIV.

ÓRIGENÉSZ, aki egyúttal **ADAMANTIOSZ** (= gyémántkemény) is, mikoron a keménykezű Severus uralkodásának tizedik esztendejében a keresztények ellen üldözést indított el, atyja Leonidasz, elnyervén a vértanúság koszorúját, magára hagyta családját, Órigenész hét testvérét és özvegy édesanyját szegénységben – ő maga ekkor körülbelül tizenhét esztendősen lehetett –, a család vagyonát ugyanis, mivelhogy Krisztus mellett hitet tettek, a császári magánkincstár lefoglalta. Ekkor bízták meg őt a katekétikai munka végzésével Alexandriában a szétzilált egyházban. Órigenész ekkor tizennyolc éves volt. Később azután Demetriosz, a város püspöke, Kelemen helyére őt állította. Sok esztendőn keresztül ezen a területen munkálkodott, amíg életének derekán a számtalan eretnekségtől zaklatott akhiai egyházak érdekében, egyházi ajánlólevéllel Palesztinán keresztül Athénbe utazott. Ekkor történt, hogy Theoktisztoz és Alexander, Caesarea, illetve Jeruzsálem püspökei pappá szentelték őt, ezzel aztán kiváltotta Demetriosz rosszallását, aki oly sokszor és oly igen visszatetsző módon kikelt ellene, őmiatta az egész földkerekséget elárasztotta leveleivel. Életrajzához még az is hozzátartozik, hogy mielőtt még átköltözött volna Caesareába, megfordult Rómában is Zephyrinus püspöksége idején, és amikor innét visszatért Alexandriába, a filozófusok öltözetét viselő Heraklasz presbitert saját katekézisének segítőjévé tette meg, aki későbben, Demetriosz után, az alexandriai egyház feje lett. Órigenésznek akkor volt a hírneve, hogy Firmilianosz, Caesarea püspöke, egész Kappadókia nevében meghívta, és hosszasan vendégül is láthatta őt, majd azon megokolással, hogy a szent helyeket szeretné meglátogatni, Órigenészhez Palesztinába jött, hosszan időzött Caesareában, ahol a szent iratokról hallgatta. Ebben az időben történt, hogy Mammaea, Alexander (= Severus) imperátor vallásos érzületű anyjának meghívására Antiochiába jött, ahol igen nagy megtiszteltetésben részesült, később magához hívatta őt Philipposz (Arabs) imperátor is, Róma uralkodói között ő volt az első keresztény; ezen császár anyjának írta egyik munkáját, amely mind a mai napig fennmaradt.

Ki ne ismerné, hogy milyen nagy tudása volt a szent iratokról, hogy a héber nyelvet kora és származása ellenére megtanulta, és hogy a hetvenes fordítás egyes változatainak fordítóit egymás mellé állította? Így Aquilaszt, a pontikoszi prozelitát, és az ebionita Theodótionét, Szümmakhoszt, ez utóbbi emellett még a Máté szerinti evangéliumhoz is írt magyarázatokat, amelyből aztán a maga nézeteit igyekezett alátámasztani. Ezek mellett Órigenész még átnézett egy ötödik, hatodik és hetedik változatot is, ezek mind most kerültek ide hozzánk könyvtárából. Bámulatba ejtő munkával tanulmányozta ezen szövegeket, és összevetette a többi változatokkal.

Műveinek jegyzékét Paulához írt leveleim köteteiben már összeállítottam, azon levelemben található ez, amelyben Varro elleni érveimet fektettem le, ezért most itt mellőzöm, de halhatatlan tehetségéről nem hallgathatok, arról, hogy dialektikát, aritmetikát, zenét, grammatikát, a filozófia minden egyes irányzatát, és a retorikát úgy megtanulta, hogy a profán irodalom legjelentősebb képviselőinek magyarázta is nap mint nap; a vele való találkozás mindenkor élmény lehetett. Mindenkit, akit meghódított, a pogány irodalom leple alatt Krisztus hitére térített.

A Decius alatt támadt kegyetlen keresztényüldözésről, amellyel az általa meggyilkolt Philipposz vallására tört, fölösleges beszélni. Ezen üldözés alatt nyugodott el Fabianus, a római egyház püspöke, Alexander és Babülasz, a jeruzsálemi illetve az antiochiai egyház főpapjai, hitvallásukért börtönben lelték halálukat. Ha valaki Órigenész helyzetéről valamit is tudni óhajt, legelőször olvassa el azon leveleit, amelyeket az üldözés alatt írt különböző címekre, utána pedig Caesareai Euszebiosz egyháztörténetének hatodik könyvét, és itt mintegy hat kötetben megismerheti Órigenészt.

Gallus és Volusianus koráig élt, azaz hatvankilenc éves koráig, s Tyrusban halt meg, ebben a városban is temették el.